

Government regulation of the economy during the COVID-19 epidemic in key countries of the world: a comparative analysis

Krasnopyorov Petro *

Received: 2022-09-11

Accepted: 2023-10-12

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10399743>

Annotation. This article analyzes measures of state regulation of the economy adopted by key countries of the world during the COVID-19 pandemic. The study covers aspects of macroeconomic policies, financial instruments and social measures that were used to overcome the negative effects of the crisis. The article focuses on a comparative analysis of the strategies and effectiveness of measures taken by various countries to ensure the stability of economic development and social protection of the population during the pandemic. The author identifies key factors influencing the choice of specific regulatory measures, such as the economic structure of the country, the level of development of the health care system, as well as internal and external factors that determine the stability of the economic system in crisis conditions. Special attention is paid to the study of the relationship between the effectiveness of government measures and the subsequent recovery of the economy after the end of the epidemic. The results of the analysis can serve as a basis for developing recommendations on optimal strategies of state regulation in conditions of large-scale crises, such as a pandemic, in order to ensure the sustainability of economic development and social protection of the population.

Keywords: regulation, economy, pandemic, comparative analysis, countries of the world

* PhD student of the Department of public administration and law, Communal Institution of Higher Education «Dnipro Academy of Continuing Education», Dnipropetrovsk Regional Council», Dnipro, Ukraine
ORCID:0000-0002-1326-4748

ВСТУП

Постановка проблеми. Світова економіка у 2020 році пережила суттєвий шок, викликаний світовою пандемією КОВІД-19, та її економічними наслідками. За своїми масштабами, руйнівними наслідками для економіки, пандемія КОВІД-19 стала самою суворою після епідемії «іспанського грипу» 1918-1920рр.[1] З економічними труднощами зіткнулися майже усі країни. Ситуація погіршувалась характерними властивостями пандемії КОВІД-19: новий вірус, який швидко розповсюджується и зовсім невідомий медичній науці. Уряди багатьох країн були вимушені вжити карантинних заходів з метою зупинити подальше швидке розповсюдження епідемії. Ці заходи дуже швидко почали сприяти негативний вплив на економіку, економічний розвиток багатьох країн по усьому світу. Майже зупинилась робота багатьох секторів сфери послуг: кафе, ресторани, індустрія туризму, авіап перевезення та багато інших галузей сфери послуг.

Проте, економічні показники та дії урядів в умовах світової пандемії виявились досить різними. Деякі країни виявились спроможними боротись з наслідками пандемії більш успішно, ніж деякі інші країни. Економіки великої кількості країн зазнали суттєвого економічного спаду, у той час, як деякі країни змогли запобігти економічного спаду. Дії урядів деяких країн з подолання економічних, медичних та соціальних наслідків світової пандемії були суттєво більш успішними, ніж дії урядів більшості інших країн світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початком розвитку світової економічної кризи, викликану епідемією КОВІД-19, багато економістів, фахівців з різних галузей економічної науки (економічна теорія, статистика, економічна історія, міжнародна економіка, тощо) почали проводити дослідження з приводу впливу світової пандемії КОВІД-19 на економічний

розвиток різних країн світу, насамперед, досліджувались негативні економічні наслідки світової пандемії.

Серед публікацій та досліджень у західних країнах слід звернути увагу на публікацію Альберта Алеманно (Alberto Alemanno) – Taming COVID-19 by Regulation: An Opportunity for Self-Reflection (European Journal of Risk Regulation, 11 (2020), pp. 187–194)[3], публікацію Джоанни Вільсон (Joanna Wilson) “The economic impact of coronavirus: analysis from Imperial experts”[4], збірник публікацій “Economics in the time of COVID-19” під редакцією Ричарда Болдвіна (Richard Baldwin) та Беатрис Ведер ді Мауро (Beatrice Weder di Mauro)[5].

Жваве обговорення проблеми поширення коронавірусної хвороби відбувається у засобах масової інформації, де свої погляди висловлюють міністри, представники владних структур, провідні економічні експерти, соціологи та політологи, інші провідні фахівці з цього питання. Зокрема, це А. Гурріа, К. Лагард, Р. Хатт, І. Петрашко, А. Пустова, В. Медчук, А. Амелін, А. Блінов, В. Каценельсон, Я. Лаврик, Д. Монін та ін.

Державне регулювання економіки під час пандемії КОВІД-19 уявляє собою велику наукову цінність та інтерес, оскільки, по-перше, проблема не дуже добре вивчена світовою економічною наукою, а по-друге, криза, спричинена пандемією все ще не подолана повністю, та її наслідки, як медичні, так й економічні, все ще відчуються у багатьох країнах світу.

Дослідження шляхів та механізмів державного регулювання економіки у різних країнах світу, з метою зробити висновки – які шляхи, методи державного регулювання, в різних країнах світу, стали найбільш ефективними – є важливим питанням для економічної науки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілями статті

є: дослідити економічні наслідки пандемії КОВІД-19 для світової економіки та економіки двох ключових країн світу – Китаю та США, а також проаналізувати досвід державного регулювання економіки під час пандемії КОВІД-19 у цих двох провідних країнах світу та навести порівняльний аналіз.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасна пандемія КОВІД-19 – це новий виклик для суспільства, який має багатовимірний, всеохоплюючий характер. Вірус виявився абсолютно новим явищем, він ніколи не існував раніше, тому протягом першого року розповсюдження пандемії також не існувало ніякої вакцини проти цього захворювання.

Пандемія КОВІД-19 стала найбільш суворою пандемією, починаючи з пандемії іспанського грипу у 1918 році. Коли пандемія уперше виникла наприкінці 2019 року та стала розповсюджуватися по світу протягом 2020 року, світова економіка вже знаходилась у стані стагнації, та спостерігалось сильне зниження споживчої активності. Більшість

економістів сподівалися, що буде економічна рецесія, хоча й не така глибока. Як наслідок швидкого розповсюдження пандемії, уряди багатьох країн світу впровадили карантинні заходи, з метою обмежити розповсюдження пандемії. Результатом цього став швидкий колапс цілого ряду галузей економіки та рівня споживання, що спричинило великий тиск на банки (процентні ставки зросли) і зайнятість. Це стало причиною краху фондового ринку, та, потім, рецесії.[6]

У 2020 році світова економіка зіткнулась з глибокою економічною кризою, основною причиною якої була пандемія КОВІД-19. Криза посилювалася тим, що епідемія поширювалася дуже швидко і урядам багатьох країн доводилося реактивно діяти, відповідно до того, як розвивалася ситуація. Базові економічні показники погіршилися майже у всіх країнах світу, але з різним ступенем погіршення. Наведемо дані по базовому, найбільш значущому економічному показнику, як зростання(падіння) ВВП найкрупніших економік світу у 2020 році у таблиці 1:

Таблиця 1

Макроекономічні показники ключових економік світу у 2020 році

	США	Китай	Японія	Німеччина	Індія	Бразилія	Британія	Франція
Ріст (спад) ВВП (%)	-2,8%	+2,3 %	-4.8%	-4.6%	-8.0%	-4.1%	- 9,8%	-7.9%

Джерело: [7]

Коронавірус передається через контакт між особами, що означає, що сфера послуг знаходиться під основною загрозою. Та багато (але не всі) бізнесів у сфері послуг – це малі бізнеси. Економічні наслідки важко контролювати саме тому, що вони охоплюють так багато невеликих одиниць – на противагу фінансовій кризі, яка впливає лише на фінансові інститути, і принаймні це не завадить

людям починати вести свій малий бізнес. Невизначеність – є ключовим фактором для регулювання малих бізнесів. До якої. Наскільки необхідно дотримуватись «соціального дистанціювання», враховуючи, що ми можемо лише прогнозувати ймовірність повернення цього вірусу або появи іншого вірусу однакової небезпеки?

Навіть промислове виробництво може вимагати близького спілкування

людей, до тої міри, коли це буде небезпечно в умовах цієї пандемії.

Як вже було вказано вище, незважаючи на загальне погіршення соціально-економічної ситуації майже у всіх країнах світу, що було викликано світовою пандемією КОВІД-19, наслідки та їх суворість для економічного розвитку були досить різними, в залежності від країни. Проаналізуємо яку соціально-економічну політику впровадили уряди у провідних країнах світу.

Державне регулювання економіки під час пандемії у Китаї. На початку січня 2020 року, китайська влада визначила, що спалах нової хвороби був викликаний новим коронавірусом. Уряд впровадив суворі засоби стримування, включаючи розширення святкувань національного Нового Року (за «лунним календарем»), закриття провінції Хуабей, великомасштабні обмеження на пересування на національному рівні, соціальне дистанціювання, та 14-добовий період карантину для працівників-мігрантів, які повертаються. Враховуючи ці заходи, економіка КНР скоротилася на 6,8% у річному обчисленні у першому кварталі 2020 року.[8]

Починаючи з середини лютого 2020 року, уряд поступово зняв обмеження на пересування та деякі види діяльності, надаючи перевагу ключовим секторам, специфічним галузям промисловості, регіонам та групам населення, які були засновані на оцінці поточних ризиків. Більшість бізнесів та шкіл відкрилися заново на національному рівні, але правила соціального дистанціювання все ще впроваджувались на мікро-рівні, та візити іноземців залишались суттєво обмеженими.

Слід відмітити, що уряду Китаю, незважаючи на уповільнення економічного зростання, та багато інших труднощів в економіці, тим не менш вдалося запобігти зростання інфляції. У 2019 році інфляція склала 2,9%, у 2020

році – 2,5%, а у 2021 році (за прогнозом) складе 1,19%.[9]

З початку 2020 року Китай вживає екстраординарні заходи, щоб захистити населення і бізнес у надзвичайній епідемічній ситуації.

Вразливими до вірусу виявились готельно-ресторанний, транспортно-логістичний, медично-виробничий та фінансовий сектори. Під загрозою – банківська система країни. Фактично, у нас на очах створюється унікальний досвід кризового регулювання епідемії і захисту національної економіки у безпрецедентних масштабах. [10]

Відмічаємо, що після початку пандемії коронавірусу, економіка Китаю першою у світу повернулася до позитивного зростання, і за підсумками 2020 року став єдиною з ключових економік світу, яка показала позитивне зростання у 2020 році. Проте, ризик нестійкості економічного зростання та недостатньо активне створення робочих місць можуть стати викликами, з якими китайська економіка може зіткнутися у пост-кризовий період.

Ступінь впливу епідемії на економіку залежить від ефективності протиепідемічної роботи. В умовах боротьби з епідемією наступив критичний етап, який потребує великих зусиль. У цих умовах китайський уряд приймає ряд заходів у галузі фінансової підтримки, надає податкові пільги підприємствам, знижає витрати на фінансове доручення для підприємств на час пандемії, надає пільгові кредити підприємствам, які беруть участь у протиепідемічній роботі.

Слід також відмітити, що економічний потенціал так цілий ряд переваг китайської економіки, які накопичились за довгі роки, заклали прочну основу для подальшого зростання економічної активності та довгострокове покращення економічної кон'юнктури. Оскільки епідемія збіглася з традиційним китайським Святком весни за місячним

календарем, вона, у першу чергу, відобразиться на споживчій активності, вдарить по індустріям туризму, суспільного харчування та розваг. Але ці наслідки носять лише тимчасовий та етапний характер.

З одного боку, у країні формуються нові точки зростання у сфері послуг, зокрема, у таких сегментах, як роздрібна онлайн-торгівля, онлайн-медична допомога, онлайн-гри, логістики та експрес-доставка. Зростання витрат у цих сферах, як очікується, може частково компенсувати удар по іншим сегментам економіки. З іншого боку, основні тенденції стабільного зростання у китайській економіці залишаються незмінними, вона як і раніше має стійкість, гнучкість та потенціал зростання.[11]

З метою забезпечення наявності грошей на національному ринку на стабільному рівні та впливу на кредитні відсоткові ставки, 3 та 4 лютого 2020р. Народний банк Китаю здійснив купівлю державних облігацій на загальну суму в 1,7 трлн юанів (близько 244 млрд доларів).

10 лютого 2020р. Центробанк надав 300 млрд юанів (близько 43 млн доларів) дев'ятьом національним та місцевим банкам у десятиох провінціях та містах.

Банківські установи, котрі були кваліфіковані для спеціального фінансування, отримали ці кошти для надання позик залученим у боротьбі з коронавірусом підприємствам за зниженою кредитною ставкою.

Для них кредитна ставка нині складає 3,15% річних, що на 0,15 в.п. нижче, ніж у 2019 році.

Міністерство фінансів та Державна податкова адміністрація КНР визначили стратегічні напрями підтримки суспільства та економіки під час епідемії: підтримка у сфері охорони здоров'я, фінансова/товарна благодійність, виробнича спроможність бізнесу.

З цією метою держава запровадила чималий пакет податкових пільг:

1) Працівники у сфері охорони здоров'я звільнені від сплати податку на доходи фізичних осіб. Ця політика діє з 01.01.2020 р. і має ретроспективний характер.

2) Медичні виробничі підприємства отримали одноразову податкову знижку на податок з корпоративного прибутку при купівлі виробничого обладнання.

3) Усі доходи від транспортування ключових екстрених поставок, надання послуг громадського транспорту, побутових послуг та послуг експрес-пошти звільнено від сплати ПДВ.

4) Для підприємств, котрі найбільше постраждали від епідемії: зареєстровані у 2020 році збитки можуть бути амортизовані на строк від 5 до 8 років.

5) Благодійні внески для боротьби з коронавірусом, внесені у формі коштів або товару через неприбуткові громадські організації або через уряд, повністю звільняють благодійників від сплати корпоративних податків і податків на доходи фізичних осіб.

6) Авіалінії звільняються від обов'язкових зборів до Державного фонду розвитку цивільної авіації КНР.[12]

Таким чином, можна зробити підсумок, що, Китай, незважаючи на те, що він виявився першою країною світу, яка зіткнулася з масовою пандемією КОВІД-19, виявився спроможним подолати економічні та соціальні наслідки пандемії з досить мінімальними втратами, як з точки зору розвитку економіки (економічне зростання у КНР знизилося з 6,1% у 2019 році, до 2,2% у 2020 році, - що значно краще, ніж показники економічного розвитку переважної більшості країн світу у 2020 році. Також соціальні показники КОВІД-19 у Китаї виявилися кращими, ніж у більшості інших ключових країн світу.

Державне регулювання економіки під час пандемії у США. Перший випадок

КОВІД-19 у США був зареєстрований 20 січня 2020 року, та президент Дональд Трамп проголосив надзвичайну ситуацію для системи охорони здоров'я США 31 січня. Були накладені обмеження на авіарейси, які прибувають з Китаю, але взагалі перші відповіді США на пандемію були досить повільними – у сенсі підготовки системи охорони здоров'я, зупинки інших видів подорожей та тестування на виявлення вірусу.[13]

Відповідь Сполучених Штатів на пандемію COVID-19 складалась з різних заходів медичної спільноти; федеральні, державні та місцеві органи влади, армія, і приватний сектор. Громадська реакція була дуже поляризованою, спостерігалися міжпартійні розбіжності та ряд одночасних протестів і заворушень, що ускладнювало вирішення проблеми КОВІД-19.

Уряд США вперше розпочав кампанію під час президентства Дональда Трампа з програми Operation Warp Speed, - державно-приватного партнерства для прискорення розробки та виробництва вакцин проти COVID-19. Джо Байден став новим президентом Сполучених Штатів 20 січня 2021 року. Байден розпочав свій термін з негайної мети ввести 100 мільйонів доз вакцини протягом перших ста днів перебування на посаді, підписавши виконавчий указ, який передбачав збільшення поставок для вакцинації.[14] Ця мета була досягнута 19 березня 2021 року.[15] 25 березня 2021 року він оголосив, що збільшить ціль до 200 мільйонів протягом перших 100 днів перебування на посаді. Цієї мети було досягнуто 21 квітня 2021 року.[16] Станом на 4 липня 2021 року 67% дорослого населення Сполучених Штатів отримали принаймні одну дозу, що трохи менше за ціль у 70%. Цієї мети врешті-решт було досягнуто 2 серпня 2021 року. Вакцинація допомогла значно зменшити кількість нових захворювань COVID-19 по всій країні.

9 вересня 2021 року президент Байден оголосив про плани

федерального уряду використовувати виконавчі розпорядження та надзвичайні тимчасові стандарти, які застосовує OSHA, щоб зобов'язати вакцинацію всіх співробітників федерального відділення, і вимагати, щоб усі компанії з понад 100 співробітниками регулярно перевіряли всіх співробітників, які ще не повністю вакциновані проти COVID-19.[17]

Станом на березень 2022 року, за даними Фонду Співдружності, вакцинація від COVID-19 у Сполучених Штатах запобігла додатковим 2,3 мільйонам смертей, також 17 мільйонів додаткових госпіталізацій, та ще 66,2 мільйонів інфікувань від КОВІД-19. Вакцинація також запобігла витрати ще 899,4млрд. дол. на потреби охорони здоров'я.[18]

Економічні наслідки пандемії COVID-19 у Сполучених Штатах були дуже руйнівними, негативно вплинувши на подорожі, фінансові ринки, зайнятість, поштові відправлення та інші галузі. Наслідки можна пояснити не лише втручанням уряду для стримування вірусу (зокрема на федеральному рівні та рівні штату), а й поведінкою споживачів і бізнесу, спрямованими на зменшення впливу та поширення вірусу. Реальний ВВП скоротився у 2020 році на 3,5%, що було першим скороченням економіки, починаючи з фінансової кризи 2008 року[19]. Мільйони працівників були звільнені зі своїх робочих місць, що призвело до кількох тижнів рекордної кількості заявок на страхування на випадок безробіття. Споживча активність та роздрібна торгівля скоротилися, що вимусило багато видів бізнесу (особливо ресторани) – закритися. Багато видів бізнесу перейшли на дистанційний формат роботи, з метою запобігти розповсюдження КОВІД-19 в офісах.

Конгрес США прийняв декілька законів, які прийнятті з метою пом'якшення негативного ефекту від закриття робочих місць та падіння доходів. Федеральна резервна система

знизила цільову ставку федеральних фондів майже до нуля та запровадила кілька механізмів ліквідності, щоб підтримувати функціонування фінансових ринків і стимулювати їх. Наприкінці 2021 року інфляція почала зростати до рівня, якого не було з 1980-х років.

Станом на 2022 рік рівень безробіття досяг допандемічного рівня, проте в багатьох ключових галузях економіка США не повністю оговталася від пандемії COVID-19.

У грудні 2020 року аналітичний центр Groundwork Collaborative заявив, що для повернення економіки до рівня до пандемії знадобиться 3–4,5 трильйона доларів США [19].

1 липня 2021 року Бюджетне управління Конгресу заявило, що федеральний дефіцит сягне 3 трильйонів доларів другий рік поспіль. Державний борг США станом на січень 2022 року досяг 30 трильйонів доларів. Валовий внутрішній продукт зріс на 5-6% у 2021 році та на 4-5% на початку 2022 року [11].

У зв'язку з пандемією COVID-19, Конгрес та Президент Трамп 18 березня 2020 року прийняли «Акт про допомогу, послаблення та економічну безпеку» (The Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security Act (CARES)). Бюджетне управління Конгресу підрахувало, що дефіцит бюджету на 2020 фінансовий рік зросте до 3,3 трильйона доларів США або 16% ВВП, що більш ніж утричі перевищило показник 2019 року та стало найбільшим дефіцитом з 1945 року (якщо вимірювати у відсотках від ВВП). Це Управління також спрогнозувало, що державний борг зросте до 98% ВВП у 2020 році порівняно з 79% у 2019 році та 35% у 2007 році. [12] Додаткові пропозиції щодо великих пакетів стимулювання наприкінці 2020 року були заблоковані.

Заходи з підтримки економіки під час найбільш гострої фази КОВІД-19 у США полягали у наступному:

-покупка активів на вторинному ринку та забезпечення іпотекою облігацій,

-випуск грошей у тих об'ємах, які необхідні для забезпечення «гладкого» функціонування ринків та доведення ефекту монетарної політики до широких фінансових умов в масштабах всієї економіки, -пониження ключової ставки Федеральної Резервної Системи фактично до нуля,

-створення фонду покупки корпоративних облігацій великих американських роботодавців;

-надання доларової ліквідності терміном на один день учасникам фінансового ринку під нульовий процент;

Федеральна резервна система США надала 2,3 млн. доларів для підтримки економіки країни [13]

Як бачимо, - міри регулювання економіки у США носили, передусім, монетарний характер.

Федеральну допомогу намагались надавати тим, хто її найбільше потребує. Більш ніж половина допомоги розподілялась безпосередньо тим видам бізнесів, які були не в змозі утримати своїх працівників, або які не могли довести, що на них негативно вплинула пандемія [14].

Проте, лише 1/5 допомоги надійшла безпосередньо до робітників та їх сімей. Більше того, ця допомога не завжди була відповідно спрямованою. Наприклад, початкові прямі виплати (стимулюючі чеки) виключали дітей, якщо вони мали хоча б одного батька, який був нелегальний іммігрант. Прямі фінансові виплати також повільно розподілялися, та мільйони американських сімей були вимушені чекати протягом місяців для того, щоб отримати свої кошти [15]

З метою виявлення більш ефективного шляху подолання соціально-економічних проблем та наслідків КОВІД – наведемо статистику та порівняємо показники економічного розвитку (зростання/падіння ВВП) у

КНР та США у 2020 році, та соціально-економічні показники КОВІД-19 у КНР та США, з метою проаналізувати яка країна більш ефективно боролася з наслідками

пандемії. Проаналізуємо показники економічного розвитку Китаю під час епідемії COVID-19.

Таблиця 2

Квартальне зростання ВВП КНР у 2020 році (у річному показнику)

2020Q4	6,4%
2020Q3	4,8%
2020Q2	3,1%
2020Q1	-6,9%
2020 рік в цілому	2,1%

Джерело:[16]

Таким чином, незважаючи на досить суттєве падіння ВВП у першому кварталі 2020 року, Китаю, завдяки ефективним заходам державного регулювання економіки під час пандемії, вдалось подолати економічний спад вже у другому кварталі 2020 року, та вийти на позитивне економічне зростання у 2020 році в цілому (2,1%) [12].

Якщо проаналізувати показники економічного розвитку США під час епідемії COVID-19 протягом 2020 року, то динаміка показника зростання(падіння) ВВП була наступною.

Таблиця 3

Квартальне зростання(падіння) ВВП США у 2020 році (у річному показнику)

2020Q4	-1,5%
2020Q3	-2,0%
2020Q2	-8,4%
2020Q1	+0,8%
2020 рік в цілому	-2,8%

Джерело:[18]

Таким чином, загальний показник економічного розвитку у США за 2020 рік виявився негативним – падіння ВВП склало -2,8%, що гірше, ніж показник економічного розвитку КНР за той же рік – позитивне зростання ВВП на 2,1%.

Також, проаналізуємо та порівняємо основні соціально-економічні показники КОВІД-19 у Китаї та у США (за останніми опублікованими даними).

Таблиця 4

Соціальні Показники COVID-19 у Китаї (станом на 11.06.2023)

Показник	Кількість	Станом на
Смерті від COVID-19	121 236	07/06/2023
Підтверджені захворювання на COVID-19	99 273 266	07/06/2023
Повністю вакциновані	1 276 760 000	9.02.2023
Відсоток повністю вакцинованих від загальної кількості населення	88,15 %	9.02.2023
Смерті від COVID-19 на мільйон населення	85,83	07/06/2023

Джерела: [19]

Таблиця 5

Соціально-економічні показники з COVID-19 у США (станом на 11.06.2023)

Показник	Кількість	Станом на
Смерті від COVID-19	1 127 152	07.06.2023
Підтверджені захворювання на COVID-19	103 436 829	07.06.2023
Повністю вакциновані	230 637 348	9.05.2023
Відсоток повністю вакцинованих від загальної кількості населення	68,89 %	9.05.2023
Смерті від COVID-19 на мільйон населення	3391,83	07.06.2023

Джерела: [11],[12]

ВИСНОВКИ

Розглянувши вплив пандемії КОВІД-19 на світову економіку в цілому, та на економіку двох провідних країн світу (за розміром економіки, за долею у світовому ВВП) – США та Китаю, можна зробити наступні висновки:

1) - Смерті від КОВІД-19 у КНР, якщо розраховувати на душу населення, помітно нижчі ніж у США;

- Відсоток повністю вакцинованих у КНР вищий ніж у США – 88,15 % проти 68,89 %;

Тобто, медичні, соціальні заходи щодо боротьби з КОВІД-19 у КНР виявились більш ефективними, ніж у США. Можна зробити висновки, що заходи щодо боротьби з КОВІД-19 та його негативним впливом на розвиток економіки виявились, в цілому, більш успішними у КНР, ніж у США.

2) Пандемія зробила дуже суттєвий економічний вплив на розвиток багатьох країн світу. Переважна більшість країн світу пережили економічний спад різного ступня глибини. Пандемія, та її економічні наслідки, не мали аналогів у світовій економічній історії, починаючи з епідемії «іспанського грипу» у 1918 році після Першої Світової війни.

3) Пандемія вимусила уряди багатьох країн світу суттєво підвищити рівень та глибину державного регулювання економіки. Багато урядів

вимушені були розробляти заходи державного регулювання, та антикризові та анти-епідемічні заходи у «реактивному» режимі, оскільки не було готових рецептів дій у такого роду випадках (багато традиційних антикризових алгоритмів економічної політики не дуже гарно працювали).

4) Можна сформулювати загальні риси заходів підтримки економіки у США, Китаї, країнах ЕС. Це відсутність безоплатної допомоги, поєднання фіскальних та кредитних заходів, поєднання заходів, спрямованих як на підтримку виробництва, так й на споживання валового внутрішнього продукту, адресність наданої підтримки. Недолік антикризових заходів полягає в недостатній ретельності розрахунків їх ефективності, оцінки витрат і вигід від антикризових заходів.

5) Підходи до забезпечення стабільного економічного розвитку за умов пандемії відрізнялись від країни до країни. Але можна виділити три основні види. Перший – наголос на збереженні стабільності інвестиційних процесів. Другий – акцент на збереження капіталів великих та середніх компаній. Третій – акцент на підтримку споживчого попиту. У реальній практиці регулювання економіки за умов пандемії COVID-19 зазначені акценти поєднуються між собою.

В рамках антикризових заходів важливо підтримувати споживання, але

References

1. Liang S. T. COVID-19: a comparison to the 1918 influenza and how we can defeat it. *Postgraduate Medical Journal*. 2021. №97. pp. 273–274.
2. Alemanno A. Taming COVID-19 by Regulation: An Opportunity for Self-Reflection. *European Journal of Risk Regulation*. 2020. №11. pp. 187–194.
3. Wilson J. The economic impact of coronavirus: analysis from Imperial experts. Imperial College London. 2020. URL: <https://www.imperial.ac.uk/news/196514/the-economic-impact-coronavirus-analysis-from/>.
4. Economics in the time of COVID-19. *VoxEU*. 2020. URL: <https://voxeu.org/content/economics-time-covid-19>.
5. COVID-19 recession, causes. From Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_recession#Causes.
6. *countryeconomy.com* URL: <https://countryeconomy.com/>.
7. POLICY RESPONSES TO COVID-19. International Monetary Fund – Режим доступу до ресурсу: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#C>.
8. Inflation rate in China from 2010 to 2020 with forecasts until 2026. URL: <https://www.statista.com/statistics/270338/inflation-rate-in-china/>
9. COVID-19 pandemic in the United States URL: https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_the_United_States.
10. Klein B. Biden unveils Covid-19 plan based on 'science not politics' as he signs new initiatives. URL: <https://edition.cnn.com/2021/01/21/politics/biden-national-coronavirus-plan/index.html>.
11. Miller Z. Biden Eyes New Goal After US Clears 100M Shots Since Jan. 20 URL: https://www.huffpost.com/entry/biden-vaccine-goal-100-million_n_60567162c5b66a80f4e7f800.
12. Pettypiece S. 'We did it': Biden celebrates U.S. hitting milestone of 200 million doses in his first 100 days URL: <https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-push-more-vaccinations-administration-reaches-200-million-dose-milestone-n1264782>.
13. Pettypiece S. Biden announces sweeping vaccine mandates affecting millions of workers URL: <https://web.archive.org/web/20210913110022/https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-announce-additional-vaccine-mandates-he-unveils-new-covid-strategy-n1278735>.
14. Impact of U.S. COVID-19 Vaccination Efforts: An Update on Averted Deaths, Hospitalizations, and Health Care Costs Through March 2022 URL: <https://www.commonwealthfund.org/blog/2022/impact-us-covid-19-vaccination-efforts-march-update>.
15. Tsekova D. U.S. needs estimated \$4.5 trillion in stimulus to recover, analysis argues URL: https://finance.yahoo.com/news/us-needs-45-trillion-in-stimulus-to-recover-133548317.html?guce_referrer=aHR0cHM6Ly9lb3Jlbi53aWtpcGVkaWEub3JnLw&guce_referrer_sig=AQAAABeFStXJoZmdfSJGykgRvv pCP507LJ81A SUqMH8yRCXSqPW9M-mgGJM RewjE17UmSq0h5Q0jI3-IQSLPcMtVkSSnyLJIQ9tz2JABK1fjhj-Py4g6Cwh1 PwAliuc-F2udO9Ae6Lxkh3VrrkRgyYVCZfhhb2Dzgo2-7w5e2iZHd.
16. Economic impact of the COVID-19 pandemic in the United States URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_impact_of_the_COVID-19_pandemic_in_the_United_States#Impact_on_federal_budget_deficit_and_debt.
17. An Update to the Budget Outlook: 2020 to 2030 URL: <https://www.cbo.gov/publication/56517>.

18. Whoriskey P. 'Doomed to fail': Why a \$4 trillion bailout couldn't revive the American economy. URL: <https://www.seattletimes.com/business/doomed-to-fail-why-a-4-trillion-bailout-couldnt-revive-the-american-economy/>.

19. Klein A. The Covid-19 recession hit Latino workers hard. Here's what we need to do. URL: <https://www.brookings.edu/blog/how-we-rise/2020/10/01/the-covid-19-recession-hit-latino-workers-hard-heres-what-we-need-to-do/>.

